YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
28 päivänä toukokuuta 1998 *

Asiassa C-3/97,

jonka Court of Appeal — Criminal Division, London on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajina ovat

John Charles Goodwin ja

Edward Thomas Unstead,

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL 1977 L 145, s. 1) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit D. A. O. Edward ja P. Jann (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Goodwin ja Unstead, edustajinaan Alan Newman, QC, ja barrister Peter Guest, Unsteadin osalta solicitor Audrey Oxfordin valtuuttamana,

— Yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään Assistant Treasury Solicitor John E. Collins, avustajinaan barrister Stephen Richards ja barrister Mark Hoskins,

— Kreikan hallitus, asiamiehinään valtion oikeudellisen neuvoston avustava oikeudellinen neuvonantaja Fokion Georgakopoulos ja apulaisulkoasiainministerin neuvonantaja Anna Rokofyllou,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Hélène Michard ja Barry Doherty,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Goodwinin ja Unsteadin, edustajinaan Alan Newman ja Peter Guest, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään John E. Collins, avustajinaan Kenneth Parker, QC, ja Mark Hoskins, Kreikan hallituksen, asiamiehinään Fokion Georgakopoulos ja Anna Rokofyllou, ja komission, asiamiehenään Barry Doherty, 15.1.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Court of Appeal — Criminal Division, London on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 24.12.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.1.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL 1977 L 145, s. 1; jäljempänä kuudes direktiivi) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajina ovat Goodwin ja Unstead ja jossa heitä syytetään siitä, että he ovat lainvastaisesti välttäneet arvonlisäveroa väärennettyjen hajuvesien kaupassa.

3 Pääasian asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Goodwiniä syytetään väärennettyjen hajuvesien ostamisesta ja niiden myynnistä edelleen ilman, että hän olisi rekisteröitynyt arvonlisäviranomaisten pitämään arvonlisäverollisten rekisteriin. Unsteadiä puolestaan syytetään osallistumisesta väärennettyjen hajuvesien valmistukseen, tuotantoon, jakeluun ja myyntiin yrityksessä, jota hän hoiti yhdessä toisten henkilöiden kanssa ja jota ei myöskään ollut rekisteröity arvonlisäverollisten rekisteriin arvonlisäviranomaisissa.

4 Asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitellyt Inner London Crown Court katsoi, että kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä ei kielletä perimästä arvonlisäveroa väärennettyjen hajuvesien valmistuksesta, tuotannosta, jakelusta ja myynnistä, ja totesi Goodwinin ja Unsteadin syyllistyneen vuonna 1994 annetun *Value Added Tax Act*in (kansallinen arvonlisävero) 72 §:n 1 ja 8 momentin rikkomiseen.

5 Vastaajat valittivat tuomiosta Court of Appealiin ja esittivät valituksessaan erityisesti, että arvonlisäveron periminen heidän tapauksensa kaltaisessa tapauksessa on yhteisön oikeuden vastaista.

6 Court of Appeal katsoi, että väärennettyjen hajuvesien vastikkeellisesta luovutuksesta on maksettava arvonlisäveroa. Koska tuomioistuin ei kuitenkaan ollut kaikilta osilta varma asiasta, se lykkäsi asian käsittelyä esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen.

"Kuuluuko väärennettyjen hajuvesien luovuttaminen jäsenvaltioiden liikevaihtoverojärjestelmän yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY soveltamisalaan?"

7 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa kysymyksellään ennen kaikkea saada tietää, onko kuudennen direktiivin 2 artiklaa tulkittava siten, että väärennettyjen hajuvesien luovuttamisesta on kannettava arvonlisäveroa.

8 Tässä säännöksessä säädetään seuraavaa:

"Arvonlisäveroa on kannettava:

1. verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta;

2. tavaroiden maahantuonnista."

9 Aluksi on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuudes direktiivi, jolla pyritään arvonlisäalan laajalle ulottuvaan yhdenmukaistamiseen, perustuu periaatteeseen, jonka mukaan verotuksen on oltava neutraalia. Tämä periaate tosiasiallisesti estää arvonlisäveron kantamisen osalta laillisten ja laittomien liiketoimien yleisen eriyttämisen, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa tiettyjen tavaroiden erityisten tunnusmerkkien vuoksi kaikenlainen kilpailu laillisen ja laittoman sektorin välillä on poissuljettua (ks. erityisesti asia C-111/92, Lange, tuomio 2.8.1993, Kok. 1993, s. I-4677, 16 kohta).

10 Goodwin ja Unstead viittaavat asiassa 294/82, Einberger, 28.2.1984 annettuun tuomioon (Kok. 1984, s. 1177), asiassa 269/86, Mol, 5.7.1988 annettuun tuomioon (Kok. 1988, s. 3627) ja asiassa 289/86, Happy Family, 5.7.1988 annettuun tuomioon (Kok. 1988, s. 3655) sekä asiassa C-343/89, Witzemann, 6.12.1990 annettuun tuomioon (Kok. 1990, s. I-4477) ja katsovat, että koska väärennettyjen hajuvesien alalla ei ole olemassa laillisia markkinoita, pääasian tapaus kuuluu tämän poikkeuksen piiriin. Yhdistyneessä kuningaskunnassa väärennettyjen hajuvesien ostosopimus ei ole nimittäin pelkästään sillä perusteella mitätön, että se on lainvastainen, vaan myös koska sillä loukataan lukuisia immateriaalioikeuksia. Lisäksi sellaisten hajuvesien vaihdantaan saattamisella vaikutetaan huomattavasti yhteismarkkinoiden toimintaan, sillä toisin kuin huumausaineiden kohdalla, väärennettyjen hajuvesien kauppa ei ole koskaan ollut sallittua.

11 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut edellä mainituissa asioissa Einberger, Mol ja Happy Family annetuissa tuomioissa, että tuotaessa yhteisöön laittomia huumausaineita tai luovutettaessa samanluonteisia laittomia tuotteita vastikkeellisesti jäsenmaan alueella liikevaihtoverosaatavaa ei voi syntyä, koska nämä tuotteet eivät kuulu sellaiseen taloudelliseen kiertoon, jonka osalta toimivaltaiset viranomaiset valvovat tarkasti, että tuotteita käytetään lääketieteellisiin ja tieteellisiin tarkoituksiin. Edellä mainitun asiassa Witzemann annetun tuomion 20 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että sen vahvistamat perustelut huumausaineiden laittomasta maahantuonnista soveltuvat mitä ilmeisimmin myös väärän rahan maahantuontiin.

12 Yhteisöjen tuomioistuin on lisännyt näissä neljässä tuomiossa, että näissä asioissa kysymyksessä olevien tavaroiden kaltaisten tavaroiden, joiden saattaminen yhteisön taloudelliseen tai kaupalliseen kiertoon on määritelmänsä perusteella ehdottomasti kiellettyä ja joiden saattamisesta tähän kiertoon voidaan määrätä ainoastaan rangaistusseuraamuksia, laiton tuonti tai laittomat luovutukset eivät

millään tavalla kuulu kuudennen direktiivin säännösten piiriin (em:t asia Einberger, tuomion 19 ja 20 kohta; asia Mol, tuomion 15 kohta; asia Happy Family, tuomion 17 kohta ja asia Witzemann, tuomion 19 kohta). Tämä oikeuskäytäntö koskee siten tavaroita, jotka niiden erityisten tunnusmerkkien takia eivät ole omiaan pidettäväksi kaupan tai saatettavaksi taloudellisen kierron osaksi.

13 Näin ei kuitenkaan ole pääasiassa kysymyksessä olevien tavaroiden kohdalla. Kuten Kreikan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ja komissio ovat korostaneet, kysymys ei ole tavaroista, joiden myynti on kiellettyä niiden luonteen tai erityisten tunnusmerkkien perusteella.

14 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 22 kohdassa, vaikka väärennettyjen tuotteiden kaupassa loukataan immateriaalioikeuksia, väärennettyjen tuotteiden kielto ei liity näiden tuotteiden luonteeseen tai olennaisiin tunnusmerkkeihin, vaan kolmansien oikeuksien loukkaamiseen. Lisäksi, kuten komissio on korostanut huomautuksissaan, immateriaalioikeuksien loukkaamisesta johtuva kielto on luonteeltaan ehdollinen eikä absoluuttinen, kuten huumausaineita tai väärää rahaa koskeva kielto. Se, että väärennetyt tuotteet ovat kiellettyjä immateriaalioikeuksien loukkaamisen takia, ei siten riitä siihen, että näiden tuotteiden myyminen olisi jätettävä kuudennen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

15 Lisäksi, kuten komissio on esittänyt, ei ole poissuljettua, että pääasian kaltaisessa asiassa väärennettyjen ja laillisessa kaupassa olevien tuotteiden välillä syntyisi kilpailua, koska väärennetyt tuotteet vaikuttavat juuri hajuvesien laillisiin markkinoihin. Tästä seuraa, että näitä tuotteita ei voida huumausaineiden ja väärän rahan tavoin katsoa taloudellisen kierron ulkopuolisiksi tuotteiksi.

16 Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava, että kuudennen direktiivin 2 artiklaa on tulkittava siten, että väärennettyjen hajuvesien luovutuksesta on kannettava arvonlisäveroa.

Oikeudenkäyntikulut

17 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan ja Kreikan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Court of Appeal — Criminal Division, Londonin 24.12.1996 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 2 artiklaa on tulkittava siten, että väärennettyjen hajuvesien luovutuksesta on kannettava arvonlisäveroa.

Wathelet Jann Edward

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä toukokuuta 1998.

R. Grass M. Wathelet

kirjaaja ensimmäisen jaoston puheenjohtaja